

УДК 378.147

Надія Вовк,
Юлія Кулінка,
Лариса Савченко

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФІЛЬНІЙ ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Статтю присвячено проблемі профільного навчання в сучасній школі, зокрема організації добору форм, методів і засобів роботи на уроках у старшій школі за технологічним профілем; обґрунтовано можливості практико-орієнтованих технологій у профільній технологічній підготовці старшокласників; проаналізовано особливості використання таких практико-орієнтованих технологій, як інтернет орієнтовані, ігрового проектування, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), діяльнісні, вітагенної освіти, візуалізації, інтерактивне навчання.

Ключові слова: *профільне навчання, технологічний профіль, практико-орієнтований підхід, практико-орієнтовані технології, професійне самовизначення старшокласників.*

The article is devoted to the problem of profile education in the modern school, in particular, the organization of the choice of forms, methods and means of work at the lessons in the high school on the technological profile; reasonable possibilities of practical-oriented technologies in the profile technological training of senior pupils; features of the use of such practical-oriented technologies as: Internet-oriented; game design; analysis of specific situations (case method); active; vitagenic education; visualization, interactive learning. The content of each technology, types (e-mail, Google forms, business, imitation, organizational and activity games, referral text, didactic task, case-technology, «inverted class», creative synthesis of educational projections, creative modeling of ideal educational objects, creation of a situation of success/failure, scribing, infographics, intelligence maps, interactive book, sketch technologies) and the possibilities of their use in studying the technological profile. The conclusion is made on the expediency of using the proposed approach by the authors of the article.

Key words: *profile training, technological profile, practical-oriented approach, practical-oriented technologies, professional self-determination of senior pupils.*

Одним із пріоритетних завдань реформування сфери загальної середньої освіти в Україні є організація профільного навчання старшокласників. Актуальність такого навчання зумовлена потребами сьогодення – посиленням ключової місії школи у професійному визначенні старшокласників, створенням умов для розвитку творчої особистості, здатної ефективно працювати та навчатися упродовж усього життя.

Для старшої загальноосвітньої школи важливою є практико-орієнтована підготовка до самостійного навчання, професійного самовизначення, здатності активно діяти і приймати рішення, гнучко адаптуватися у мінливих умовах суспільства, яке сьогодні дедалі більше стає високотехнологічним та інформаційно насиченим.

Стратегія такої підготовки окреслена у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, і визначається в освітній галузі «Технології», як формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів та їх соціалізації у суспільстві. У державних документах (Закон України «Про загальну середню освіту», Концепція загальної середньої освіти та Концепція профільного навчання в старшій школі) наголошується, що функціонування старшої школи повинно відбуватись як профільної, що дасть змогу створити сприятливі умови для врахування індивідуальних потреб, особливостей та інтересів учнів, формування у них орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності.

Як наслідок, за останнє десятиліття в освітньому просторі активно почали функціонувати ліцеї, гімназії, колегіуми, де профільність старшої школи втілюється на практиці. Поряд із практичним становленням та реалізацією профільного навчання вітчизняними та зарубіжними дидактами, психологами, педагогами активно розроблялися теоретичні основи організації та функціонування профільного навчання. Учені розглядають концептуальні положення профілізації в різних її аспектах: концептуальні засади особистісно орієнтованого профільного навчання в загальноосвітній школі (А. Алексюк, Н. Бібік, А. Бойко, С. Гончаренко, Ю. Мальований, О. Савченко та ін.); сутність і особливості організації профільного навчання (С. Вольянська, Т. Захарова, О. Коберник, Л. Липова, І. Лікарчук, В. Огнев'юк, Ю. Пархомець, М. Піщалковська, Л. Покроєва, А. Терещук, П. Сікорський, Н. Шиян та ін.); зміст навчання та організація освітнього процесу в умовах профільного навчання (А. Баранников, Г. Вороніна, С. Вольянська, М. Гузик, О. Лазарєв, Ж. Лістарова, А. Пентін, Г. Пічугіна, С. Рягін, А. Сологуб, С. Трубачева, Н. Чайченко та ін.); організація профільного навчання в сільській школі (І. Осадчий, А. Самодрин, Н. Шиян, В. Люлька та ін.); організація профільного навчання в зарубіжній школі (М. Авраменко, А. Джуринський, Н. Кравець, К. Корсак, О. Локшина, О. Савченко та ін.).

Особливості впровадження практико-орієнтованого підходу в підготовці фахівців різних галузей і напрямів вивчали Н. Грицай, В. Іванов, Н. Кисель, М. Корешкова, О. Котикова, І. Міщерякова, Н. Матюшенко, І. Мінервін, О. Ломов, А. Пригодій, О. Сазанова та ін. Практико-орієнтоване навчання в зарубіжних країнах досліджували С. Бобраков (Німеччина), Ю. Новікова (Великобританія), Л. Павлова (Швеція) та ін. Практико-орієнтовані технології розглядали Н. Байдикова, Л. Вітвицька, О. Ігна, І. Ісаєв, Т. Попова, А. Рижков, Є. Шиянов та ін.

Мета статті – обґрунтувати особливості сучасної профільної технологічної підготовки учнів та розкрити можливості застосування практико-орієнтованих технологій у системі профільного навчання учнів за технологічним профілем.

Ідея організації старшої школи на засадах профільної диференціації має давні історичні передумови. У дослідженнях Г. Ващенко, М. Гончарова, І. Лов'янової, В. Ревякіної, А. Самодріна та ін., висвітлено історичні витоки диференціації навчання і становлення системи профільної освіти, наведено приклади втілення профілізації під час організації братських шкіл в Україні у XVI–XVII ст.

Проблематика профілізації навчання стала предметом наукових розвідок багатьох учених: з психолого-педагогічних позицій (В. Алфімов, Л. Божович, В. Давидов, С. Максименко, О. Новак, Л. Пастух, Т. Репнова, В. Рибалка, Ж. Сабадаш, О. Сироватко, В. Скакун, М. Сухоставська та ін.); у світі загальних теоретичних питань диференціації та індивідуалізації навчання (Н. Бібік, М. Бурда, А. Кірсанов, П. Лернер, С. Логачевська, О. Ляшенко, В. Монахов, В. Орлов, А. Пінський, Л. Покроєва, А. Самодрин, П. Сікорський, І. Унт, А. Хуторської та ін.); з організаційних засад, зокрема, з питань елективного профільного навчання (І. Лікарчук), профільного навчання в умовах регіону та сільської місцевості (С. Вольянська, Н. Шиян).

Позитивний вітчизняний та зарубіжний досвід, актуалізація соціального замовлення на профільну освіту, фундаментальні психолого-педагогічні дослідження щодо профільної диференціації зумовили прийняття нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі, внаслідок чого було проведено реорганізацію старшої школи у профільну старшу школу в усіх середніх загальноосвітніх закладах.

Так, було розроблено план заходів на 2006–2010 рр. щодо впровадження профільного навчання учнів 10–12 класів загальноосвітніх навчальних закладів і затверджено наказом МОН України (від 03.11.2006 р., № 744). У зв'язку з цим, департаментом загальної середньої та дошкільної освіти МОН України було розроблено Галузеву програму впровадження профільного навчання у 2008–2010 рр. У цей час було оновлено Концепцію профільного навчання у старшій школі (Наказ МОН

України № 854 від 11.09.2009 р.), а також з 2010–2011 навчального року 12-річний термін навчання трансформувався у 11-річний (Закон України № 2442–VI від 06.07.2010 р. «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу»). З 2010–2011 навчального року старша школа в усіх типах середніх загальноосвітніх закладів почала функціонувати як профільна.

Водночас, за результатами аналізу наукових джерел, на практиці процес профілізації сучасної школи виявився значно ширшим і багатшим за теоретичні конструкти, що викликає певні методичні проблеми, зокрема: профільне наповнення змісту навчальних дисциплін, розроблення відповідних нормативних документів, особливості функціонування профільної освіти, що резонує з неусталеною мотивацією підлітків та психічними особливостями тощо. Крім того, вимагає уточнення і поняттєвий апарат концепції профільного навчання, виокремлення її вихідних понять: «напрямок профілізації», «профіль навчання», «профільне навчання», «профільна школа», «профільна освіта», «профільний навчальний заклад» тощо.

Відповідно до Концепції профільного навчання в старшій школі [4], профільне навчання – вид диференціації й індивідуалізації навчання, що дає змогу за рахунок змін у структурі, змісті й організації освітнього процесу повніше враховувати інтереси, нахили і здібності учнів, їх можливості, створювати умови для навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх і професійних інтересів і намірів щодо соціального і професійного самовизначення.

Метою профільного навчання є забезпечення умов для якісної освіти старшокласників відповідно до їх індивідуальних нахилів, можливостей, здібностей і потреб, забезпечення професійної орієнтації учнів на майбутню діяльність, яка користується попитом на ринку праці, встановлення наступності між загальною середньою і професійною освітою, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Профільна школа є інституційною формою реалізації цієї мети [3].

Профільна школа передбачає забезпечення умов для якісної освіти старшокласників відповідно до їхніх індивідуальних нахилів, можливостей, здібностей і потреб, забезпечення професійної орієнтації учнів на майбутню діяльність, яка користується попитом на ринку праці, встановлення наступності між загальною середньою і професійною освітою, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Головною вимогою сучасного освітнього процесу стає здатність застосовувати засвоєні знання на практиці. Для цієї мети в освітнє середовище вводиться *практико-орієнтований підхід* до навчання, основу якого складає *діяльнісний підхід*. Він полягає в тому, що головною метою навчання є формування в учнів навичок, що затребувані в сучасному світі в різноманітних сферах соціальної та професійної діяльності, а також вміння використовувати отримані знання в практичній діяльності. Практико-орієнтований підхід, як і будь-який інший, спирається на форми, методи і технології навчання.

Практико-орієнтований підхід у профільному навчанні старшокласників передбачає перенесення акценту на практичну підготовку, що трансформує навчальну діяльність учнів в особистісно значущу, створює позитивну мотивацію до майбутньої професійної діяльності. Практико-орієнтований зміст навчального матеріалу дає можливість наблизити навчання до конкретних ситуацій професійної діяльності. З огляду на це учні стають більше зацікавленими у таких знаннях, підвищується якість їхньої підготовки, формується готовність до професійної діяльності. Досвід різних видів практичної діяльності, який набувають старшокласники під час профільного навчання, стає підґрунтям для подальшого професійного розвитку, формування фахових здібностей.

Виходячи з того, що під технологією навчання розуміється [1; 2] сукупність засобів і методів відтворення теоретично обґрунтованих освітніх процесів, що дозволяють успішно реалізовувати поставлені навчальні цілі, можна зробити висновок, що ***практико-орієнтовані технології*** – це спеціальний набір освітніх форм, методів, способів, прийомів та засобів, при реалізації яких в процесі навчання досягається формування професійно-значущих якостей особистості, забезпечується високий рівень готовності учнів до здійснення практичної діяльності.

Проблема модернізації інструментальної частини (методи, методики, техніки, форми, прийоми тощо) практико-орієнтованої підготовки на рівні профільної освіти знайшла своє відображення у публікаціях таких дослідників, як О. Безпалько, А. Бойко, Р. Вайнола, І. Грига, О. Іванова, А. Капська, О. Карпенко, І. Козубовська, С. Литвиненко, Г. Локарева, О. Межирицький, Л. Міщик, А. Первушина, В. Поліщук, Т. Семигіна, С. Харченко та ін.

За результатами наукового пошуку встановлено, що вчені до *практико-орієнтованих технологій* відносять такі: інтернет орієнтовані; ігрового проектування; аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод); діяльнісні; вітагенної освіти; візуалізації, інтерактивне навчання та ін. (табл. 1).

Види та зміст практико-орієнтованих технологій навчання учнів профільної школи

<p>Інтернет орієнтовані технології використання ресурсів мережі Інтернет, підвищення інформаційної культури учнів в процесі профільного навчання</p>
<p>Електронна пошта в навчанні учнів: Сутність профільного навчання за допомогою електронної пошти полягає в обміні текстами. Вчитель та учні можуть за допомогою зазначеної Інтернет-технології здійснювати передавання організаційної й навчальної інформації, пересилання навчальних матеріалів та виконаних практико-орієнтованих завдань. Електронна пошта є форматом проведення консультацій. Ця технологія дає змогу зробити профільне навчання адресним й індивідуалізованим. За допомогою електронної пошти організуються «віртуальні навчальні класи» для вирішення низки теоретичних питань з метою їх подальшого практичного втілення.</p>
<p>Форми Google – створення вікторин, анкет, тестів Google Форми – це зручний інструмент, за допомогою якого можна легко і швидко планувати заходи, складати опитування та анкети, а також збирати інформацію. Форми Google дозволяють: здійснювати проміжний контроль при виконанні практико-орієнтованих завдань, проводити вікторини, опитування, анкетування; організувати спільну роботу групи при проектуванні, здійснювати самооцінку та проводити рефлексію.</p>
<p>Технології ігрового проектування це така організація навчального процесу, під час якої навчання здійснюється у процесі включення учня в навчальну гру</p>
<p>Ділова гра У профільному навчанні ділову гру використовують з метою закріплення знань, які учні здобувають у процесі профільних уроків, самостійної роботи. Застосування ділових ігор дає змогу максимально наблизити навчальний процес до практичної діяльності, врахувати реалії сьогодення, приймати рішення в умовах конфліктних ситуацій, відстоювати свої пропозиції, розвивати в учасників гри колективізм та відчуття команди, отримати результати за досить обмежений час. У спеціально створених умовах учень «проробляє» найрізноманітніші життєві ситуації, які дають йому змогу сформувати світогляд, відстояти свою позицію.</p>
<p>Імітаційні ігри Це процедури з виконанням певних простих відомих дій, які відтворюють, імітують будь-які явища навколишньої дійсності. Учасники імітації реагують на конкретну ситуацію в рамках заданої програми, чітко виконуючи інструкцію, наприклад, проводячи дослід. Як правило, вчитель надає під час імітації чіткі інструкції. Учні можуть виконувати дії індивідуально або в групах. На закінчення певного виду діяльності всі учні отримують подібний результат, але він може розрізнятися залежно від індивідуальних особливостей учня, складу групи, тощо. Дуже важливою процедурою імітації є обговорення отриманих результатів діяльності та усвідомлення учнями причинно-наслідкових зв'язків, які можна простежити, аналізуючи результати імітації у різних її учасників. Імітаційні ігри розвивають уяву та навички критичного мислення, сприяють застосуванню на практиці уміння вирішувати проблеми.</p>

<p>Організаційно-діяльнісна гра</p>
<p>Особливості організаційно-діяльної гри (ОДГ) вказують на великий дидактичний потенціал такого різновиду рідкісної для навчального процесу школи дидактичної гри. ОДГ – нова культурно-історична форма організації комунікації, розуміння, рефлексії та чистого мислення людей в умовах цілеспрямованої колективної мисле діяльності. Сенс навчальної ОД-гри не в тому, щоб навчити правильних дій, як це відбувається в ділових та рольових іграх, дебатах та тренінгах, а щоб розвинути саму сферу діяльності за рахунок продуктивної комунікації. ОД-гра об'єднує учасників з різним комунікативним досвідом в інтерактивному режимі, мотивуючи до конструктивного діалогу під час вирішення реальних проблем, актуалізуючи життєві стосунки учасників (а не обставини), підвищуючи відповідальність за слово, відтворюючи параметри живої повноцінної комунікації без ролей і готових сценарних рішень.</p>
<p>Діяльнісні технології</p>
<p>спрямовані на формування практичних умінь в процесі профільного навчання</p>
<p>Направляючий текст</p>
<p>Основна концептуальна ідея – «навчи себе сам», суть її полягала в привчанні учнів до самостійної роботи, вироблення соціальної поведінки і навичок спілкування один з одним. Передбачалося, що направляючий текст, інформаційний текст, а також аудіовізуальний супровід повинні були стати засобом керівництва самостійною роботою учнів і замінити усний інструктаж майстра.</p>
<p>Дидактична задача</p>
<p>Ядром навчання в технології дидактичних задач стає розуміння поставленого завдання, добування інформації та планування роботи, виконання діяльності, її контролю і оцінки.</p>
<p>Фази заняття:</p>
<p>1. <u>Інформація</u>. Заняття починається з постановки практичного завдання: потрібно виконати замовлення клієнта, приготувати холодні закуски, і т.д. Учні шукають інформацію якої не вистачає і направляють її на рішення задачі. (підручники, конспекти, методичні посібники...).</p>
<p>2. <u>Планування</u>. Учні на основі вивченої інформації індивідуально визначають можливі шляхи вирішення завдання, вибудовуючи етапи діяльності.</p>
<p>3. <u>Прийняття рішення</u>. На третьому етапі заняття визначається оптимальний шлях вирішення задачі. Робота над цією фазою заняття може бути як індивідуальною, так і груповою, коли учні порівнюють свій план дій з планами товаришів, обґрунтовуючи свою точку зору.</p>
<p>4. <u>Виконання</u>. За визначеним рішенням задачі слід втілити заплановане в конкретні дії.</p>
<p>5. <u>Контроль</u>. Після виконання завдання настає етап контролю зробленої роботи. На цьому етапі встановлюється, чи досягнута мета дії.</p>
<p>6. <u>Оцінка</u>. Заняття закінчується оцінкою виконання завдання. Учні оцінюють не тільки доцільність стратегії роботи, але і кооперацію в групі, дбайливе використання інструментів і т.д.</p>
<p>Кейс-технології</p>
<p>Засновані на самостійному вивченні друкованих і мультимедійних навчально-методичних матеріалів, що надаються студенту в спеціальній формі (кейс). Суть технології полягає у використанні конкретних ситуацій для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень з певного розділу дисципліни. Ефективність методу в тому, що він достатньо легко може бути поєднаний з іншими методами навчання, тобто кейс-метод дасть змогу доповнити арсенал методичних прийомів.</p>

Продовження таблиці 1

<p>Кейс-метод, або метод ситуаційних вправ, призначений для отримання знань з навчальних дисциплін, змістовна частина яких дуже швидко змінюється з розвитком сучасних технологій.</p>
<p style="text-align: center;">«Перевернутий клас»</p> <p>Суть полягає в тому, що не тільки вчитель продукує знання для механічної передачі учням, а й навпаки. «Перевернутий клас» ґрунтується на ідеях взаємного навчання, комбінування типів уроку, залучення до активної діяльності, виховання в учнів інтересу до наукової роботи. Особливістю даної технології є взаємодія «учитель-учень» в практичній діяльності. Під час навчальних занять основна роль вчителя – виступати в ролі тренера або консультанта, заохочувати учнів до самостійних досліджень та групової роботи. Але також існують і недоліки даної технології. Наприклад, вчитель ризикує втратити індивідуальний стиль викладання. Це пов'язано з тим, що матеріал, який дається учнями для самостійного опрацювання, може бути створений іншим вчителем. Також головною проблемою є пошук та надання цих матеріалів. Вчитель має продумати шляхи реалізації підготовки до практичної частини уроку. Окрім цього, потрібно пам'ятати, що не всі учні будуть готуватись вдома до занять, ті хто неготовий теоретично, не знатимуть що робити на уроці.</p>
<p style="text-align: center;">Технології вітагенної освіти – актуалізації життєвого досвіду особистості, її інтелектуально-психологічного потенціалу з освітньою метою</p>
<p style="text-align: center;">Творчий синтез освітніх проєкцій</p> <p>Зміст даного технологічного прийому полягає в тому, що освітні об'єкти були подані у проєкціях голографії творчо перетвореними, інтегрованими. Головна мета даної технології – формування в учнів художньої мови, навичок з її художньо-голографічного зображення. Голографічна проєкція – це інформація, яку можна і потрібно знаходити в різноманітних додаткових джерелах: вітагенному досвіді, інших знаннях, здобутих з книжок, ЗМІ, творах мистецтва і літератури, інтернет-джерелах тощо.</p>
<p style="text-align: center;">Творче моделювання ідеальних освітніх об'єктів</p> <p>Образно даний прийом можна порівняти з відомою у свій час газетно-журнальною рубрикою «Якби директором був я». Зміст прийому полягає в тому, щоб дати учням можливість побудувати у своїй уяві ідеальну модель освітнього об'єкта, матеріалами для якого послужив би, насамперед, вітагенний досвід, інформація, отримана у процесі навчання. Голографічна проєкція творчо уявляється учнями, що синтезує перші дві проєкції.</p>
<p style="text-align: center;">Створення ситуацій успіху та неуспіху в процесі навчання</p> <p>Будь-яке педагогічне явище слід розглядати в діалектичній парі успіх - неуспіх. Успіх може розкрити особистість, неуспіх – формуватиме кращі якості. У педагогічному аспекті успішність розуміється як якість, властива особі, що досягла успіху в процесі виховання і навчання. Ситуація неуспіху – це суб'єктивно-емоційні переживання, незадоволення собою у ході діяльності чи на стадії їх завершення. Педагогічне призначення ситуації неуспіху як і ситуації успіху полягає у створенні умов для індивідуального розвитку дитини. Головний зміст діяльності педагога полягає саме в тому, щоб створити для кожного вихованця сукупність умов, за яких успіх буде забезпечено. Отже, ситуація успіху в умовах навчального закладу – це створені педагогами найсприятливіші організаційно-педагогічні умови, коли дитина переживає успіх.</p>

<p style="text-align: center;">Технології візуалізації – забезпечення споглядання навчальних об'єктів для подальшої переробки інформації та практичної реалізації її</p>
<p style="text-align: center;">Скрайбінг</p> <p>Від англ. scribe – «розмічати» – нова техніка презентації, винайдена британським художником Ендрю Парком для британської організації наукових знань. Наразі скрайбінг – інноваційна технологія, за допомогою якої можна привернути увагу слухачів, забезпечити їх додатковою інформацією та виокремити головні моменти доповіді. Переваги скрайбінгу в навчанні: візуалізація в процесі навчання допомагає учням організувати та аналізувати отриману інформацію; за допомогою візуальних образів учні з легкістю інтегрують нові знання; візуалізація розвиває критичне мислення (вербальна та візуальна інформація допомагає відновлювати в пам'яті отриману інформацію, оскільки презентація скрайбінгу складається із простих образів, символів та предметів, які легко запам'ятовуються); візуалізація є універсальною та доступною всій аудиторії.</p>
<p style="text-align: center;">Інфографіка –</p> <p>це такий вид ілюстрації, де поєднуються дані і дизайн, що дозволяє людям в короткій формі доносити інформацію до аудиторії. Візуально інфографіка може бути представлена в різних формах: як карикатури, діаграми, ілюстрації, емблем або простих малюнків. Основною метою застосування інфографіки в освіті є ефективне подання інформації, що підлягає засвоєнню. При цьому часто цей інструмент виступає як доповнення до текстової інформації, яка охоплює матеріал в повному обсязі і містить необхідні пояснення. Отже, стиль, дизайн та інформаційне насичення інфографіки, що застосовується з освітніми цілями, має відповідати дидактичній меті конкретної навально-пізнавальної ситуації.</p>
<p style="text-align: center;">Інтелект-карти (ментальні карти) –</p> <p>це зручна й ефективна техніка візуалізації мислення й альтернативного запису. Її можна застосовувати для створення нових ідей, фіксації ідей, аналізу й упорядкування інформації тощо. Ментальні карти мають низку переваг щодо традиційних форм конспектування. На відміну від конспектування як лінійного способу організації інформації, ментальні карти дозволяють створити цілісний образ завдяки радіальному способу організації інформації, перейти від «лінійного мислення» до структурного (системного). Інтелект-карти використовуються в навчальному процесі, у самоосвітній діяльності для конспектування книг, підготовки матеріалу з певної теми, вирішення творчих завдань, для проведення мозкового штурму, планування та розробки проектів різної складності, тренування творчого мислення, креативності, розвитку творчої уяви тощо. Метод ментальних-карт можна використовувати на різних типах і формах уроку: вивчення нового матеріалу, закріплення матеріалу, узагальнення матеріалу, написання доповіді, реферату, науково-дослідницької роботи, підготовка проекту, презентації, анотування, конспектування. Складання ментальних карт покликане наочно і переконливо продемонструвати учням не просто приріст наукових знань, але розвиток, прогрес науково-філософського світогляду. Покликане допомогти сформуванню цілісного сприйняття глобального історико-когнітивного процесу, а також систематизувати пройдений матеріал</p>
<p style="text-align: center;">Інтерактивні книги (зінбук) –</p> <p>це порівняно новий тип електронних книг, які являють собою логічне продовження і удосконалення так званих книг-ігор. Основна особливість цього типу літератури в тому, що одна книга має кілька варіантів розвитку сюжету, який приходить до різних закінчень в залежності від вибору читачем-гравцем тих чи інших доступних дій.</p>

Скетч-технологія –

це можливість коротко та швидко фіксувати ідеї, з'єднувати їх, а потім презентувати візуально. Це гарний спосіб продумати все в деталях та поглянути на проект з різних боків. Такі нотатки найкращий спосіб подачі інформації. Вони підсумовують головну ідею в малюнках від руки та основних фразах. При цьому нотатки зручніші за відео слайди та сприймаються краще ніж звичайні таблиці.

При впровадженні практико-орієнтованих технологій у процес профільного навчання старшокласники мотивовані до самостійного набуття знань з різних джерел, а також вчать використовувати здобуті знання для вирішення практичних завдань, розвивають критичне та аналітичне мислення. Реалізація практико-орієнтованих технологій в процесі профільного навчання відбувається шляхом оптимізації практичної діяльності при виконанні професійно-орієнтованих завдань, вирішенні проблемних фахових ситуацій, ділових і рольових ігор, тренінгів тощо.

Таким чином, можна сказати, що профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти; передбачає реальне та планомірне оновлення школи старшого ступеня; найбільшою мірою враховує інтереси, нахили і здібності та можливості професійного самовизначення кожного учня у відповідності до вимог сучасного ринку праці.

Завданням профільної школи є забезпечення умов для життєвого і фахового самовизначення старшокласників, формування готовності до свідомого вибору та оволодіння майбутньою професією, а реалізувати дане завдання можливо шляхом використання в процесі профільної освіти практико-орієнтованих технологій, таких як: інтернет орієнтовані; ігрового проектування; аналізу конкретних ситуацій (кейс-метод); діяльнісних; вітагенної освіти; візуалізації; інтерактивне навчання тощо.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці методичних кроків щодо втілення практико-орієнтованих технологій в освітню практику технологічного профілю та вивчення перспективності процесу їх упровадження на уроках технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грицай Н. Б. Практико-орієнтовані технології методичної підготовки майбутніх учителів біології / Н. Б. Грицай // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології / гол. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 10(54). – С. 33–40.
2. Іванов В. О. Практико-орієнтовані технології в інженерній освіті : навч. посіб. / В. О. Іванов, Д. В. Криворучко, О. В. Купенко. – Харків : НТМТ, 2015. – 140 с.
3. Коберник О. М. Теорія і методика профільного технологічного навчання учнів в старшій школі : навч. посіб. // О. М. Коберник, А. І. Терещук. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. – 365 с.
4. Концепція профільного навчання в старшій школі. Наказ МОН України № 1456 від 21.10.2013 р. // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 10. – С. 2–10.